

Bestuursdienst

Afdeling Leerlingzaken
Steller A Janssen
Onderwerp Jaarverslag Leerplicht

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 61 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk OS12 3028199

Datum **10 MEI 2012** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op basis van artikel 25 van de Leerplichtwet sturen wij u, evenals voorgaande jaren, het jaarverslag Leerplicht over het afgelopen schooljaar.

Wij hopen u daarmee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

**Jaarverslag
Leerplicht
Schooljaar 2010/2011**

Inleiding

Hierbij presenteren wij u het jaarverslag Leerplicht over het schooljaar 2010/2011. Het jaarverslag geeft inzicht in de opbouw van de leerplichtige populatie, de aanpak van verzuim en het resultaat. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de leerplichtambtenaren van de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Groningen. Zij voeren, namens het college van burgemeester en wethouders, toezicht op de naleving van de leerplichtwet. Zij hebben dus een handhavende taak. In de praktijk betekent dit ook dat zij, samen met de school en andere partners in de stad, zich inspannen om te voorkomen dat kinderen ongeoorloofd verzuimen.

Vanuit ons Integraal Jeugdbeleid, en dan met name vanuit het thema Talentontwikkeling, werkt de afdeling Leerlingzaken aan het stimuleren van kinderen om naar school te gaan en uiteindelijk een startkwalificatie te halen. Dat doen zij samen met de school en andere partners. Wanneer de omgeving van het kind daarin belemmerend werkt, dan kan de leerplichtambtenaar verschillende acties ondernemen zoals: een signaal afgeven aan de school of zorginstellingen, in gesprek gaan met ouders en kind, maar ook kan de leerplichtambtenaar, vanuit de bevoegde taak van handhaver, dwang uitoefenen. Uiteindelijk kan ongeoorloofd verzuim leiden tot een proces verbaal.

Vanuit de visie dat ieder kind recht heeft op onderwijs en de kans moet krijgen zijn talenten te ontplooiën, beschouwen wij leerplicht als een belangrijke schakel binnen het Integraal Jeugdbeleid.

Wat is Leerplicht ?

Alle kinderen en jongeren in Nederland moeten vanaf hun vijfde verjaardag tot het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden, onderwijs volgen. Ze zijn dan volledig leerplichtig. Blijft een leerling drie dagen aaneen of 16 uren in een periode van 4 weken ongeoorloofd weg, dan is de school verplicht dit aan de gemeente te melden, waarna de leerplichtambtenaren onderzoeken waarom de leerling zonder toestemming afwezig was. Naast de leerplicht is er de kwalificatieplicht. Deze geldt voor jongeren die niet meer volledig leerplichtig zijn, nog geen 18 jaar zijn én nog geen startkwalificatie hebben gehaald. Deze jongeren moeten tot hun 18e jaar onderwijs blijven volgen totdat zij een diploma op minimaal mbo-niveau 2 of havo/vwo hebben gehaald. Dit onderwijsniveau wordt gezien als het minimale dat een jongere nodig heeft om een kans te maken op de arbeidsmarkt.

In tabel 1.1 wordt het aantal leerplichtigen (5 tot 18 jarigen) aangegeven per onderwijstype. Ten opzichte van het schooljaar 2009/2010 hebben er geen grote wijzigingen plaatsgevonden.

Tabel 1.1 Aantal leerplichtigen per onderwijstype

Onderwijstype	10/11		09/10	
	aantal	%	Aantal	%
Basisonderwijs	11.594	59,4%	11.542	59,8%
Speciaal onderwijs	1.569	8,0%	1.530	7,9 %
Voortgezet onderwijs	5.992	30,7%	5.963	30,9%
ROC/ AOC	374	1,9%	263	1,4%
totaal	19.529	100%	19.298	100%

Aanpak

Werkzaamheden en resultaten

In het schooljaar 2010/2011 waren 850 meldingen van (relatief en absoluut) verzuim. Dat is een toename van 78 in vergelijking met het jaar daarvoor bij een ongeveer gelijk aantal leerplichtigen.

Bij een verzuimmelding bij de gemeente voert een leerplichtambtenaar een waarschuwingsgesprek met de leerling en, indien nodig, met de ouder(s). Houdt het verzuim na het gesprek aan, dan bepaalt de leerplichtambtenaar welke actie op zijn plaats is.

Uit de afhandeling van leerplichtzaken blijkt dat de voornaamste redenen van verzuim zijn: (psychische) problemen (30%), gedragsproblemen (19%), gebrek aan motivatie (17%), en gezinsproblemen (8%). Ook is er sprake van ouders die het kind bewust thuis houden (6%), en een thuissituatie die schoolbezoek niet mogelijk maakt (6%).

Tabel 1.2 Geregistreerde dossiers naar afhandeling

	10/11	09/10	08/09	07/08	06/07
Absoluut verzuim	8	6	6	5	11
Relatief verzuim leerplichtigen	623	501	529	517	478
Relatief verzuim kwalificatieplichtigen	219	265	198	-	-
Extra verlof	46	45	25	37	22
Processen verbaal	102	103	89	96	138
Vrijstellingen	69	32	45	48	27
Bemiddelingen	25	62	53	50	25
Spreekuren	308	262	228	187	134
Krachtwijken preventie	254	244	274	-	-
totaal	1654	1520	1447	940	835

In het schooljaar 2010/2011 zijn er 1654 afhandelingen geweest tegenover 1520 in 2009-2010. Het aantal afhandelingen neemt hiermee gestaag toe. Met name is er een toename bij relatief verzuim en de spreekuren op het voorgezet onderwijs.

Relatief verzuim

Onder relatief verzuim verstaan we het verzuim van jongeren die staan ingeschreven op een school maar niet aanwezig zijn in de lessen. Tijdens het schooljaar 2010/2011 zijn er in totaal 842 meldingen van relatief schoolverzuim binnengekomen, dat is een stijging van 76 ten opzichte van het jaar daarvoor. Het aantal meldingen van volledig leerplichtigen is gestegen met 122, het aantal meldingen van kwalificatieplichtigen is gedaald met 46.

Een toename van het aantal meldingen impliceert niet direct een toename van het verzuim. De stijging komt mede door de verbeterde samenwerking tussen leerplicht en onderwijs waardoor verzuim beter wordt gemeld en de leerplichtambtenaar sneller wordt ingeschakeld.

Tabel 1.3 Meldingen relatief verzuim uitgesplitst naar onderwijstype

Gemeld door	10/11	09/10	08/09	07/08	06/07
Basisonderwijs	174	163	165	98	77
Speciaal onderwijs	39	35	25	49	50
Voortgezet onderwijs	478	429	444	277	177
ROC/ AOC	83	80	49	51	72
Overig onderwijs*	68	59	44	42	11
totaal	842	766	727	517	387

*o.a. Portalis en scholen buiten Groningen.

Vrijstellingen

Een leerling kan op grond van de leerplichtwet, art. 7 een zogenaamde vrijstelling krijgen. In dat geval moet er sprake zijn van lichamelijke of psychische ongeschiktheid. In het schooljaar 2010/2011 zijn 69 vrijstellingen verleend tegenover 32 in het jaar daarvoor.

Preventie

Voorlichting aan professionals, ouders en leerlingen

Naast de gebruikelijke communicatie, zoals verspreiding van folders, de leerplichtwijzer en het geven van workshops op de PABO, is alle informatie over leerplicht ook op de site van de gemeente Groningen geplaatst.

Zorgadviesteams

De leerplichtambtenaren maken deel uit van de zorgadviesteams op de scholen. Deze ZAT's zijn in Groningen ingesteld op alle scholen voor voortgezet onderwijs. Deze teams richten zich onder meer op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Spreekuren

Spreekuren zijn destijds ingesteld als een preventieve voorziening om scholen te ondersteunen bij het voorkomen van verzuim en schooluitval. In het schooljaar 2010/2011 hebben de leerplichtambtenaren op de spreekuren 308 leerlingen uit de gemeente Groningen gesproken. Een stijging van 46 ten opzichte van het vorig schooljaar. Scholen ervaren het spreekuur als positief. Dat geldt ook voor leerplichtambtenaren maar de ervaring is echter ook dat veel leerlingen die men spreekt tijdens het spreekuur later toch in een handhavingstraject terechtkomen. Dat is voor ons een reden om de spreekuren opnieuw tegen het licht te houden.

Project 'Leerplicht in de Krachtwijken' 2008-2011

In het project 'Leerplicht in de Krachtwijken' zijn in dit schooljaar preventieve en curatieve activiteiten uitgevoerd op twee basisscholen in de Korrewegwijk en De Hoogte (landelijk aangewezen als 'Krachtwijk') verdeeld over vijf locaties. Het project is per 1 augustus 2011 beëindigd. Het belangrijkste kenmerk van dit project was de intensieve aanpak: korte lijnen en snelle interventies.

In het schooljaar 2010/2011 zijn er in totaal 254 huisbezoeken en telefonische en schriftelijke waarschuwingen geweest. De aanpak heeft ertoe geleid dat de twee basisscholen het verzuim beter registeren en sneller melden aan de gemeente. Dankzij kortere lijnen is er betere afstemming over zorg- en verzuimleerlingen.

De conclusie is dat het project succesvol is voor wat betreft de registratie, de meldingen en het bewustzijn van de ouders. Of deze aanpak uiteindelijk goed beklijft, hangt er mede vanaf of de scholen de registratie en de meldingen op peil kunnen houden. In het schooljaar 2011/2012 verleent de afdeling leerlingzaken daarom nog nazorg. Voor het schooljaar 2011-2012 passen we de methodiek van de "Krachtwijkeraanpak" op een aantal basisscholen in Lewenborg toe.

Ontwikkelingen

Intergrip

Het digitale volgsysteem Intergrip is in samenwerking met de RMC-regio's Centraal en westelijk Groningen, Noord en Oost van de provincie Groningen en de scholen afgelopen schooljaar aangeschaft. Met dit systeem kunnen de jongeren die de stap maken van VMBO naar MBO worden gevolgd. Jongeren die wel een VMBO-diploma hebben behaald maar niet

zijn gemeld en inschreven bij een MBO-instelling worden op deze manier getraceerd en benaderd door RMC-trajectbegeleiders.

Nieuw digitaal systeem

Het huidige leerlingadministratie- en registratiesysteem wordt vanaf het volgende schooljaar niet meer door de huidige leverancier geactualiseerd. De gemeente schaft een nieuw systeem aan. Dit biedt meer mogelijkheden om jongeren te volgen, te komen tot een betere procesbeheersing en betere managementrapportage.

Problematiek thuiszitters

Er is in toenemende mate sprake van kinderen die moeilijk doorstromen binnen het onderwijs, met name bij de overgang BO-VO. Hierover is in het Breed Besturen Overleg in december 2012 afgesproken om 1) voor de thuiszitters die op dat moment bekend waren op korte termijn een oplossing te vinden, en 2) afspraken te maken om het probleem in de toekomst te voorkomen. In het voorjaar 2012 zal dit onderwerp opnieuw worden geagendeerd tijdens het BBO om thuiszitters voor het volgend schooljaar te voorkomen.

Leerplichtwet en inspectiebeleid

De Leerplichtwet en het inspectiebeleid zijn per 1 januari 2012 gewijzigd.

Een aantal belangrijke aanpassingen zijn:

- De school moet het verzuimbeleid opnemen in de schoolgids, waardoor de ouders geïnformeerd (kunnen)zijn.
- Voor de rol van de gemeente geldt dat op dit moment dat de leerplichtambtenaar de school informeert en adviseert bij tekortkomingen. Na de wetswijziging kan de leerplichtambtenaar de inspectie inschakelen als de school de problemen niet oplost.
- Voor de scholen geldt dat verzuim een onderdeel is van het inspectierapport. Scholen moeten binnen 5 werkdagen verzuim melden.
- Het ministerie kan bestuurlijke boetes opleggen bij overtreding.

Decentralisatie jeugdzorg

De regie op de jeugdzorg komt bij de gemeente te liggen. Dat heeft mogelijk ook consequenties voor de wijze waarop de leerplichtambtenaren hun functie gaan invullen. Het is op dit moment nog te vroeg om daar concrete uitspraken over te doen.

Tot slot

Het aantal meldingen van relatief verzuim van volledig leerplichtigen neemt toe van 478 in het schooljaar 2006/2007 tegen 623 in het afgelopen schooljaar. Dat kan deels worden verklaard doordat scholen adequater melden. Desondanks moeten we toch concluderen dat een stijging van die omvang betekent dat het verzuim 'an sich' wel degelijk toeneemt. We zullen samen met de scholen bekijken op welke wijze we het voorkomen van schoolverzuim vorm kunnen geven. We zullen daarbij ook opnieuw bekijken of het spreekuur een zinvol preventie-instrument is.

In totaal neemt het aantal afhandelingen gestaag toe van 835 in schooljaar 2006/2007 tot 1654 in schooljaar 2010/2011. Deze toename is, mede vanwege de verzwaring van de werkdruk van de leerplichtambtenaren, voor ons aanleiding om onze werkwijze opnieuw te bekijken en te onderzoeken waar verbeterlagen te maken zijn. Zo werken we vanaf 1 april 2012 met één contactpersoon voor jongeren op het MBO in de leeftijd van 16 tot 23 jaar. Hiermee voorkomen we de onnodige knip tussen leerplichtigen/kwalificatieplichtigen en volwassen jongeren waardoor er geen overdracht meer hoeft plaats te vinden van de leerplichtambtenaar naar de rmc-trajectbegeleider. Een contactpersoon per jongere en per locatie.